

כנרת בראשי, במקום קלישאות חלולות קבלי אחריות על הבחירה שלך

אורלי נוי 08.07.2021 20:00

בריאיון הארוך שהעניקה עו"ד כנרת בראשי לאינס אליאס בסוף השבוע שעבר ("גלריה", "הארץ", 2.7), חזרה בראשי על שלוש קלישאות פופוליסטיות על הציר של מזרחים-ימין-שמאל, שהפכו כבר למעין אקסיומות בקרב מעגלים רחבים, ולכן חשוב להתעכב על הפרכתן.

הקלישאה הראשונה היא: הייתי שמאל ועברתי לימין בגלל גזענות אנטי מזרחית בשמאל. זה ז'אנר חביב במיוחד על מזרחים, שאף שהם אנשי ימין מובהקים, הם מתעקשים לתלות את האשמה בהשתייכותם למחנה האידיאולוגי הזה בשמאל, כי אם אפשר להאשים את השמאל במשהו, אז למה להחמיץ הזדמנות? אורלי לוי-אבקסיס עשתה מזה קריירה.

אני האחרונה שאטען שהשמאל הישראלי חף מגזענות אנטי-מזרחית, אבל הטענה הזו של בראשי ודומיה מקוממת, לא ישרה ולא מוסרית מכמה סיבות: האחת היא האופן שבו האנשים האלה, שכל כך חרדים לכבודם המזרחי, הופכים לעיוורים וחירשים מול הגזענות האנטי-מזרחית בימין. כאילו לא היה מעולם הסרטון המחפיר של חברת הנדל"ן "באמונה", שהזמינה דתיים אשכנזים לחיות בשכונה "עם אנשים כמוהם", כלומר בלי מזרחים; כאילו מעולם לא התפרסמו דברי הבלע של נתן אשל על איך המזרחים הם הבהמות השימושיות של הליכוד.

בחסות התיאוריה המניפולטיבית על ישראל ראשונה וישראל שנייה, הימין האשכנזי הגזעני זוכה לחסינות מוחלטת בקרב אוהדי המזרחים. מיותר לשאול איפה היה כל הלהט המזרחי של בראשי כשנתניהו הסביר ש"ברח לו הגן המזרחי" כשעשה מעשה שנתפש כפזיזות אווילית. האנשים האלה יצרו לעצמם אקסיומה שלא מחויבת בשום הסבר או עמידה בכללי היגיון.

חמור מכך, הטענה שאותה אפשר לתמצת במלים "בשמאל היו גזעניים כלפי המזרחים אז עברתי לימין", היא בלתי מוסרית כי היא מוחקת לגמרי את הפלסטינים מהמשוואה. בראשי אומרת שמכיוון שאנשי מחנה השמאל לא מצאו חן בעיניה, כדי להעניש אותם היא עוברת למחנה היריב. אבל הימין בישראל איננו העונש של השמאל, הוא העונש של הפלסטינים. כשהפלסטינים אינם קיימים בעולמה של בראשי, אז באמת הכל הופך לפוליטיקה שבטית חסרת עמוד שדרה אידיאולוגי, שעיקרה התקוטטות פנים-יהודית על חשבון הפלסטינים.

הקלישאה השנייה היא הניסיון להציג את המעבר לימין כאקט חתרני, שעלה לה במחיר כבד ("הפסדתי כלכלית והפסדתי חברתית"). זה כבר מעבר לקלישאה, זה פשוט שקר גס. באופן מעט קומי, כשהיא נשאלת מיד לאחר מכן אם בכוונתה לרוץ לכנסת — הרי אי אפשר להתעלם מכמיהתה הלא מוסתרת למשבצת הגלית-דיסטל-אטבריאן — היא מכחישה ואומרת שכחברת כנסת היא תרד ברמת החיים. כלומר, המעבר לימין בכל זאת הניב לה רמת חיים כזאת, שחברות בכנסת תהיה כרוכה בירידה ממנה.

הרצון לחבור למוקדי כוח הוא טבעי ואנושי. אבל הניסיון להציג אותו כאיזה אקט חתרני שגבה מחיר — כשמדובר באשה שקשה לספור את מספר הופעותיה הציבוריות — הוא לא רק מגוחך, אלא חצוף ממש. בראשי לא היחידה. אני זוכרת היטב איך בימי הזוהר של מירי רגב, כשהיא רדפה בלהט אמנים פלסטינים ושמאלנים, ואיימה על ארגונים ותיאטראות על ימין ועל שמאל, היו מזרחים שחשבו שהתמיכה בה היא אקט נורא חתרני, כי זה יעצבן כמה שמאלנים. בראשי תופסת טרמפ על אותו סנטימנט בדיוק.

והקלישאה השלישית, שאף מזרחי ש"התפכח" מהימין לא ישרים ראיון בלעדיה, היא הטענה שבעצם הימין הוא פלורליסטי, לא גזען ו"אוהב ערבים" הרבה יותר מהשמאל. "אני יכולה לחיות עם כל האנשים בדיוק באותה צורה. שכל השכנים שלי יהיו ערבים, צ'רקסים, דרוזים. למה אני מגדירה אותם מלכתחילה כאויבים? זאת היתה הגישה שלי תמיד. וזאת הגישה של רבים ממצביעי הליכוד. הדה-לגיטימציה וזה שהופכים אותם לגזענים זה עוול. מה השמאל עשה למען חיים משותפים? כלום". בגדול, מדובר פה בווריאציה של "פוליטיקת צלחת החומוס", לפיה הימין מרגיש לגמרי בנוח עם ערבים, והגזענים האמיתיים הם השמאלנים, שלא מוכנים לחיות ליד שכנים ערבים. בעוד שיש הרבה אמת בחלק השני של הטענה, את השקר של החלק הראשון צריך להזכיר שוב ושוב: לא, הימין הישראלי בכלל לא חש בנוח עם ערבים. הוא רודף אותם מהרמה הזהותית-לאומית ועד לרמה הבסיסית ביותר של חיי הפרט. אי אפשר לעבור לסדר היום על הלהג הזה במציאות שבה המנהיג הנערץ על בראשי הפך את הכהניסטים לשותפים לגיטימיים וסלל את דרכם לכנסת.

עורכת הדין בראשי — את בחרת צד. לא כעונש למחנה הנגדי, לא כביטוי לזהות מזרחית עלומה כלשהי — בחרת צד שיש לו עמדה אידיאולוגית ופרקטיקות אלימות מאוד ביישומה. בחרת בצד החזק והדורסני. המינימום שאת יכולה לעשות בתור האשה החזקה שאת מתיימרת להיות, זה לקבל אחריות על הבחירה שלך, במקום להסתתר מאחורי קלישאות חלולות.

הכותבת היא עורכת באתר "שיחה מקומית"